

РІВНІ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ВНУТРІШНЬОМОВНИХ ПАРОНІМІВ

Падалко В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

У статті окреслено типи відповідності, що існують між паронімами в українській та англійській мовах. З позиції тлумачення та порівняльного аналізу паронімічних груп в обох мовних напрямках, а також на підставі теоретичного обґрунтування термінів «внутрішньомовна» та «міжмовна паронімія», «еквівалент» (або «міжмовний синонім») встановлено шість рівнів еквівалентності. Кожен рівень відображає певний ступінь подібності зв'язків між внутрішньомовними паронімами першої та другої мов – від наявності еквівалентної за значенням пари або ряду до повної відсутності паронімічних зв'язків між словами-еквівалентами. Розгляд значень слів, згідно з поданими у тлумачних словниках визначеннями, а також створення ілюстративних таблиць задля кращого схематичного розуміння системи співвіднесень дали змогу виокремити такі типи, або рівні співвіднесень, – еквівалентні пароніми, тобто такі паронімічні слова, еквіваленти яких в іншій мові теж є паронімами; безеквівалентні, тобто пароніми, еквіваленти яких не є паронімами між собою; однокеквівалентні, коли одне слово містить значення двох паронімічних слів іншої мови; перехресні, у яких одне слово може збігатись з парою паронімів; багатозначні перехресні, у яких обидва слова з пари збігаються з декількома лексемами, паронімічними та непаронімічними між собою; комплексні ряди та їхні підтипи. Наведений розгляд цих рівнів дає змогу краще зрозуміти взаємозв'язок між паронімами порівнюваних мов та будову системи еквівалентів. Особливо важливим виявляється вибір правильного відповідника при перекладі синонімічних паронімів, адже при цьому важливо враховувати відтінки значень і знаходити подібні відтінки у мові перекладу. Отже, на практиці досі лишається поле для порівняльного дослідження з метою зміцнення навичок практики перекладу, вивчення іноземної мови, підвищення рівня мовної компетентності. Така система міжмовних співвіднесень у майбутньому може слугувати стратегією побудови «пояснювальних» словників, у яких наведено не окремі лексеми (без контексту), а саме синонімічні чи паронімічні ряди з відповідними еквівалентами.

Ключові слова: паронімія, міжмовна паронімія, еквівалентність, переклад, порівняльний аналіз.

Padalko V. V. Levels of equivalence of English and Ukrainian intralingual paronyms. The paper deals with the comparative analysis of paronyms in the Ukrainian and English languages. From the point of view of interpretation and comparative analysis of paronymic groups in both language directions and also on the basis of the theoretical consideration of the terms "intralingual" and "interlingual paronymy", "equivalent" ("interlingual synonym") we establish six levels of equivalence between Ukrainian and English paronyms. These levels of correspondence are described considering a few aspects: presence or absence of equivalents for paronymic groups or pairs in both languages; number of correspondent paronyms in the target language of comparison; number of paronyms in the source language of comparison. These three aspects made it possible to differentiate: 1) type in which paronyms have equivalent pair in target language; 2) type in which paronyms do not have equivalent pair; 3) type in which paronymic pair has one equivalent word; 4) type in which one paronym from the pair corresponds in cross with both units from equivalent pair; 5) type in which one paronym from the pair has two equivalent paronyms; 6) type in which complex row of paronyms has different variations of correspondence with paronyms in target language, including equivalence, non-equivalence and cross-equivalence. Therefore, paronymy being theoretically studied well enough both in Ukrainian and English language studies, due to its complex structure, classifications and a great number of words that can be classified as paronyms, still gives big space for further research. Latest paronymic system has been enduring elaboration within both languages in the fields of comparative analysis, interlingual connections organization, optimal translational strategies construction and studies of language skills improvement in general.

Key words: paronymy, interlingual paronymy, equivalence, translation, comparative analysis.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності розгляду. Вивчення паронімів досі залишається актуальним завданням через складну природу цього лексичного явища. На відміну від загального рівня теоретичного дослідження паронімії у мовознавстві, ця сфера є досі плідною для порівняльного аналізу з погляду міжмовних співвіднесень, теорії та практики перекладу, опанування іноземної мови та поглиблення мовної компетентності в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Порівняльний аналіз внутрішньомовних паронімів української мови із внутрішньомовними паронімами англійської мови є можливим тільки з урахуванням теоретичного вивчення сутності паронімії в українській та англійській мовах, а також дослідження міжмовних паралелей. У вітчизняній науці ґрунтовно описали та класифікували пароніми А. П. Грищенко [3], О. Д. Пономарів [6], Н. Г. Шкурятяна [9], І. М. Юшук [10]. Загальнолінгвістичний потенціал

міжмовних паралелей, до яких деякі вчені відносять також міжмовні пароніми, був описаний Л. В. Чайкою [8]. Частково торкається проблеми ототожнення міжмовної омонімії та паронімії у своїй роботі С. В. Кійко [4]. Плідне дослідження хибних ототожнень належить відомому українському лінгвісту В. В. Акуленку, який у своєму нарисі «О ложных друзьях переводчика» дає чітке визначення та проводить розмежування між термінами «внутрішньомовна» та «міжмовна паронімія», «двосторонні» та «зворотні міжмовні пароніми» [1]. Стисле визначення міжмовної паронімії та опис українських й англійських паронімів знаходимо у розвідці Т. Булатнікової та С. Луди [5]. Спроби порівняльного аналізу паронімів англійської та української мов здійснені Л. Г. Вербою [2]. Дослідження та описання паронімів у сучасній англомовній літературі переважно зводиться до загальної теми «easily confused words». Так, наприклад, у низці книг «Who's whose: A no-nonsense guide to easily confused words» Філіпа Гудена, «Common errors in English usage» Пола Браяна, «Dictionary of easily confused words» Дебори Вільямс пароніми розглядають як проблемну лексику поруч з омонімами та синонімами, не відносячи при цьому до окремої групи слів. Відповідно такі посібники не можна вважати повними аналогами українського словника паронімів під редакцією Д. Г. Гринчишина та О. А. Сербенської [12]. Таким чином, паралелі між паронімами в українській та англійській мовах проведені ще не остаточно.

Формулювання мети і завдань статті. Мета статті полягає у виокремленні певних типів співвіднесення між паронімами української та англійської мов, побудови чіткої класифікації рівнів еквівалентності між внутрішньомовними паронімами. Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**: теоретичне розмежування понять *внутрішньомовна* та *міжмовна паронімія*, *слово-еквівалент*; практичний аналіз кожного типу співвіднесення з погляду наявності або відсутності відповідників, кількості паронімів в еквівалентній групі, а також кількості паронімів у порівнюваній групі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для проведення пильного аналізу між лексичними одиницями двох мов вкрай важливим є чітке окреслення термінології. Так, необхідною умовою для визначення *міжмовних паронімів* є фактичне розходження у значенні лексичних одиниць з двох порівнюваних мов, незважаючи на їхнє схоже звучання, хибні асоціації, які вони утворюють та їхнє ототожнення. Водночас якщо слова мають незначні відмінності у плані вираження, але при цьому мають спільне значення, їх вважають відповідниками, тобто *еквівалентами*. Це можна проілюструвати прикладом *desert // dessert : десерт, пустеля* (рис. 1). У цьому випадку міжмовними паронімами

є пара слів *desert* та *dessert*, адже саме вони своїм схожим звучанням уводять в оману носіїв мов, натомість *dessert* та *dessert*, окрім подібного звучання, мають і спільне значення, а тому є відповідниками (В. В. Акуленко називає подібні пари слів «міжмовними синонімами» [1, 371–380]). *Внутрішньомовними паронімами*, або простими паронімами, які також називають «хибними братами», що існують в межах певної мови, виступають тут лиш англійські не тотожні, проте схожі слова *desert* – *dessert*.

З огляду на твердження, що слова будь-яких двох синхронно порівнюваних мов можуть знаходитись у еквівалентній або безеквівалентній позиції [1, 371] один щодо одного, можна сказати, що і паронімічні групи слів, які складаються з двох чи більшої кількості лексичних одиниць, можуть мати певні рівні еквівалентності з паронімами в іншій, іноземній мові. Отже, основна мета цієї статті полягає не лише у тому, щоб віднайти якомога більше міжмовних паронімів на межі української та англійської площин, а значною мірою в тому, щоб описати рівні співвіднесення паронімічних груп в обох мовах. Порівняти пароніми, провести між ними паралелі або ж, навпаки, засвідчити безеквівалентність, можливу лише після розкриття їхніх лексичних значень та простеження їх функціонування на прикладах. Із цією метою кожен рівень еквівалентності буде супроводжуватись власне паронімами, їхніми значеннями та прикладами уживання в мові, де це необхідно.

Аналіз співвіднесення слів, що є паронімами в українській мові, зі словами, що є або не є паронімами в англійській мові, і навпаки дає підстави виокремлювати шість типів еквівалентності (серед іншого й відсутність еквівалентності):

- 1) еквівалентні,
- 2) безеквівалентні,
- 3) одноквівалентні,
- 4) перехресні,
- 5) багатозначні перехресні,
- 6) комплексні ряди паронімів.

Еквівалентні пароніми – це такі слова, які в обох порівнюваних мовах мають паронімічні відношення і при цьому збігаються між собою у значенні. Так,

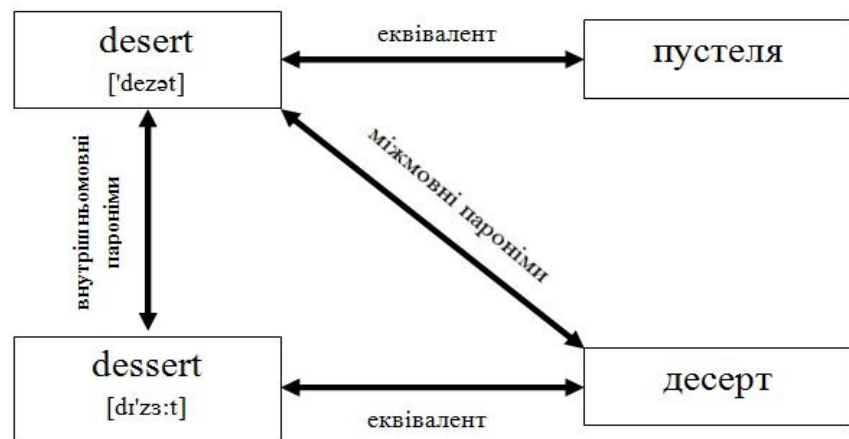

Рис. 1. Внутрішньомовні та міжмовні пароніми

наприклад, еквівалентність можна простежити між парою внутрішньомовних паронімів *logic // logisticians* та парою слів *логіка // логістика*, які в українській мові так само є паронімами. Якщо подивитись на значення слова *logic* – «reasoning conducted or assessed according to strict principles of validity» [17], стає очевидно, що українське слово *логіка* є його прямим еквівалентом, або «міжмовним синонімом», за визначенням В. В. Акуленка. Так само, простеживши значення слова *logistics* – «the detailed organization and implementation of a complex operation» [17], стає зрозуміло, що його прямим українським еквівалентом є слово *логістика*, яке позначає «науку про планування, організацію, управління, контроль і регулювання переміщення матеріальних та інформаційних потоків» [14]. Таким чином, бачимо, що англійські пароніми мають свою еквівалентну паронімичну пару в українській мові.

Вдалим прикладом еквівалентних паронімів (рис. 2) можуть слугувати слова *economic // economical* та *економічний // економічний*, які легко сплутати як в англійській, так і в українській мові. Якщо *economic* означає «considered in relation to trade, industry, and the creation of wealth» [17], робимо висновок, що його прямим еквівалентом є слово *економічний*, наприклад: «the government's economic policy»; «швидкий економічний розвиток країни може бути питанням національної безпеки». Відповідно *economical*, яке має тлумачення «1. using no more of something than is necessary, 2. careful not to waste money or resources» [17], є відповідником українського слова *економічний*: «he was economical in all areas of life»; «невелику хату обігріває економічний газовий котел». Тобто внутрішньомовні англійські пароніми мають свої еквівалентні внутрішньомовні українські пароніми. Цей приклад легко проілюструвати схемою (рис. 2).

Іншим прикладом еквівалентних паронімів можуть слугувати такі слова, як *social // socialistic*, *статичний // статистичний*, які в англійській мові відповідають парам *social //*

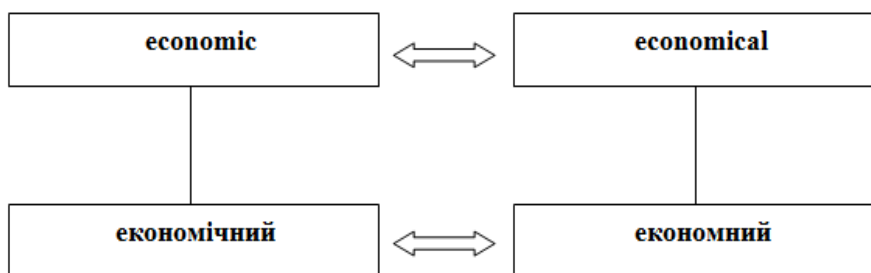

Рис. 2. Еквівалентні пароніми

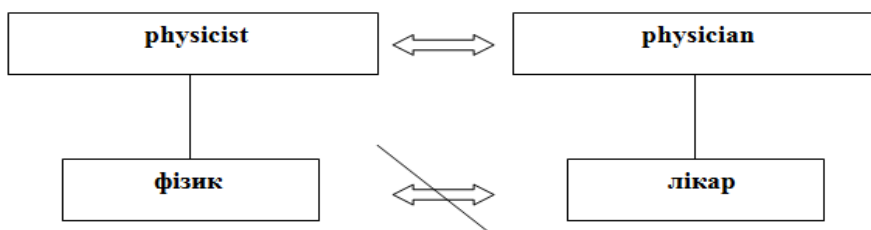

Рис. 3. Безеквівалентні пароніми

socialist, static // statistic. У цьому типі еквівалентності також маємо міжмовну паронімію, що постає, наприклад, між словами *economic* та *економічний*, *static* та *статистичний*, які не перетинаються у значеннях, та все ж утворюють хибні асоціації.

Безеквівалентні пароніми (рис. 3) – це такі групи слів, які в одній з порівнюваних мов є паронімами, але відповідних паронімів у другій мові не мають, натомість мають непаронімичні відповідники за значенням. Кількість таких паронімів буде більшою за попередню групу, адже випадковий збіг у звучанні різнокореневих слів рідко траплятиметься в неспорідненій мові, якою щодо англійської може вважатись українська. Прикладом безеквівалентних паронімів є слова *physicist // physician*. Перше означає «an expert in or student of physics» [17], друге – «a person who is legally qualified to practice medicine» [17]. Відповідно перекладаються ці слова як *фізик* та *лікар*. Як бачимо, ці еквіваленти в українській мові не мають паронімичних зв'язків, що проілюстровано на рис. 3.

Міжмовними паронімами на протигагу цьому виступають слова *фізик // physician*, адже вони схожі звучанням, але не тотожні за значенням і створюють хибні асоціації.

Цей тип співвіднесення можна продемонструвати прикладом і українських паронімів, які не мають еквівалентної паронімичної пари в англійській мові. Так, наприклад, слова *вживати // споживати* у контекстах «Вживаючи страви з риби, ми поповнюємо свої запаси калію, фосфору, кальцію, заліза, і особливо йоду» та «Лампа Едісона з вугільною ниткою була міцна, але споживала багато енергії, даючи порівняно мало світла» можуть перекладатись відповідно словами *take, eat* та *consume*, які не є паронімами. Іншими прикладами можуть слугувати слова *politics*, що означає «the activities associated with the governance of a country» [17] і перекладається як *політика*, та *policy*, що може мати значення *страховий поліс* або *політичний курс*. У будь-якому випадку *політика* і *політичний курс / страховий поліс*

не є паронімами, тоді як *politics // policy* є внутрішньомовними паронімами. Легко сплутати також слова *data // date*: «The data code (date, time or various settings when recorded) are not displayed while recording». Ці слова відповідно означають *дані* та *дата*, які, хоч і подібно звучать, проте мають надто різне значення і легко розпізнаються носіями мови. Водночас *data* та *дата* є міжмовними омонімами через певний збіг у звучанні та написанні.

Однокеквівалентними паронімами (рис. 4) може вважатись паронімична пара однієї мови, що має лише одне слово-відповідник в іншій мові, яке містить в собі лексичні значення обох вихідних паронімів. Напри-

клад, такі пароніми, як *готський* і *готичний*, які відповідно застосовуються до мови племені готів та до готики і готичного стилю, позначаються в англійській мові словом *Gothic*, яке містить у собі одразу два значення: “1. relating to the Goths or their extinct language, 2. of or in the style of architecture prevalent in western Europe in the 12th–16th centuries” [17], що легко простежити у прикладах: “*The Swedes are descended from the Gothic tribes*”, “*The relationship between Gothic ornament and literature can be quite striking*”. Вдало проілюструвати цей рівень еквівалентності можна також парою слів *дефектний*, що означає «той, який має дефект; зіпсований, ушкоджений», та *дефективний* «той, який має психічні і фізичні вади; ненормальний» [14]. Незважаючи на різницю у тлумаченнях в українській мові, в англійській існує одне слово-еквівалент для цієї пари – *defective* “1. imperfect or faulty; 2. mentally defective” [17]: “*The list of faults included defective tyres, faulty brakes and defective steering*”, “*Federal officials say a New York court found Lewis to be mentally defective*” (див. рис. 4).

Так само і в українській мові є багатозначні слова, що можуть бути зіставлені з парою (групою) англійських паронімів. Наприклад, полісемічне слово *канал* в англійській мові може передаватись парою *canal // channel* залежно від значення. Згідно з визначенням, *canal* [kə'næl] – це: “1. an artificial waterway (“*they travelled on by canal*”); 2. a tubular duct in a plant or animal (“*the ear canal*”)” [17], тоді як *channel* ['tʃænl] – це “1. a length of water wider than a strait, joining two larger areas of water, especially two seas; 2. a navigable passage in a stretch of water otherwise unsafe for vessels (“*buoys marked the safe limits of the channel*”); 3. a service or station using a channel of frequencies (“*a new television channel*”)” [17]. В усіх наведених значеннях українським еквівалентом є слово *канал*. Іншими прикладами цього рівня можуть слугувати такі співвіднесення: *професійний // професіональний* : *professional*, *особовий // особистий* : *personal*.

Перехресні пароніми маємо тоді, коли паронімічна пара однієї мови повністю відповідає паронімічній парі іншої мови, і перехресний зв'язок між ними полягає в тому, що один паронім з пари може відповідати одразу двом паронімам іншої (рис. 5).

Так, до слова *effective* у деяких словниках подано значення 1. ефективний, 2. ефектний [13]; 1. having an intended or expected effect; 2. producing a strong impression or response; striking [16], хоча деякі обмежуються із

цих двох значень одним – “successful in producing a desired or intended result” [17]. Натомість *effectual* усюди подається зі значенням “producing the result that was wanted” і не перетинається з чимось, що є вражаючим. Таким чином, маємо підстави вважати, що не лише пара паронімів є тотожною до українських паронімів *ефективний // ефектний*, але також і один її компонент.

До цього типу також можна віднести, наприклад, слова *racial // racist*, які важливо правильно тлумачити. Якщо *racist* має однозначну позицію – “showing or feeling discrimination or prejudice against people of other races” [17], то слово *racial* може стосуватись як раси, так і відмінностей за расовою ознакою: “1. relating to race (“*a racial minority*”); 2. on the grounds of or connected with difference in race (“*racial abuse*”)” [17], а отже, може одночасно перекладатись паронімами *расовий // расистський*.

Багатозначні перехресні пароніми (рис. 6) є менш розповсюдженим типом. Такий рівень еквівалентності виникає тоді, коли слова-пароніми мають більше, аніж один еквівалент в іншій мові, і ця група еквівалентів також між собою паронімічно пов'язана.

Отже, *conscience* має значення “1. conformity to what one considers to be correct, right, or morally good” (= *совість*), “2. the part of the superego in psychoanalysis” [16] (= *свідомість*, протил. до *підсвідомості*), тоді як *consciousness* означає

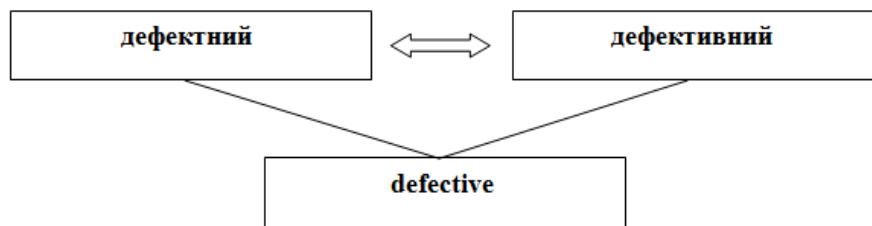

Рис. 4. Одноеквівалентні пароніми

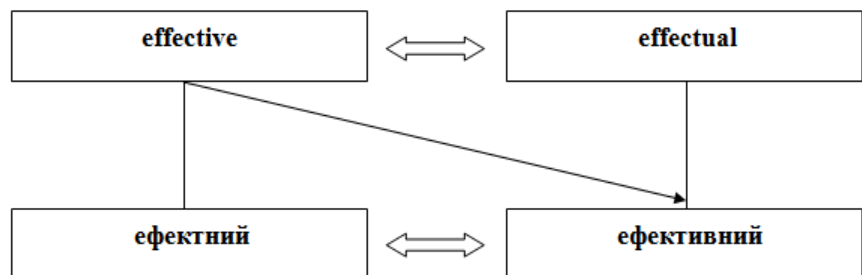

Рис. 5. Перехресні пароніми

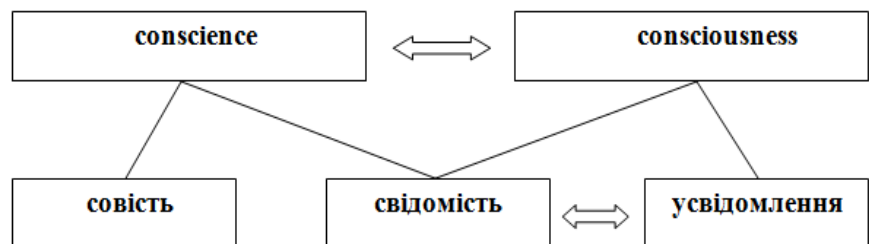

Рис. 6. Багатозначні перехресні пароніми

"1. Awareness" (= усвідомлення) [16]; "2. the state of being awake" [15] (= свідомість, у значенні *to lose consciousness, to regain consciousness*). У цьому випадку внутрішньомовними паронімами є слова *conscience // consciousness* та *свідомість // усвідомлення*.

Подібним прикладом багатозначного перехресного зв'язку може бути пара українських паронімів *громадський* та *громадянський*. Їм відповідають англійські пароніми *civic*, що означає "relating to a city; municipal" (= *громадський*) та *civil* – "1. relating to citizens (= *громадянський*), 2. involving the general public" (= *громадський*). *Цивільний* у значенні *громадський* також передається словом *civil* ("civil court"), тоді як *цивільний, невійськовий* – третім паронімом *civilian*.

Комплексні ряди паронімів утворюють окремих рівень і навіть можуть мати декілька підтипів. Це ланцюги паронімів в одній мові, що мають або не мають еквівалентних паронімів в іншій мові. Розглянемо більш детально на прикладі схем. Група паронімів в одній мові може не мати такої самої еквівалентної групи паронімів в іншій мові (рис. 7). Так, наприклад, дуже відомі в англійській мові пароніми

except // accept // expect перекладаються українською словами *окрім, приймати, очікувати*, які не мають паронімічних стосунків.

Так само у паронімічних рядах трапляються й еквівалентні збіги (рис. 8), коли відповідники за значенням одночасно мають між собою паронімічні зв'язки, наприклад, пароніми *automated // automatic // automate*, що відповідно мають значення *автоматизований // автоматичний // автоматний*. Також цей зразок є плідним для проведення міжмовних паралелей, адже легко сплутати нетотожні за значенням *автоматизований // automatic, автоматичний // automated*, що дуже важливо як при перекладі, так і в усному спілкуванні чи у технічній літературі.

Одноеквівалентні комплексні ряди (рис. 9) також наявні в цій групі. До прикладу, український паронімічний ряд *замітка* («короткий запис, зроблений з метою зберегти в пам'яті якість спостереження, думку; невелика стаття») // *помітка* («письмовий знак, напис, позначка») // *примітка* («короткий запис, що є поясненням до тексту») [12, 77] може транслюватись в англійській мові лише одним еквівалентним багатозначним словом *note*, що фігурує

в мові у відповідних значеннях: "Journalist was asked to write a brief note for weekly", "There was a small note on the page", "After the novel there were a lot of notes".

Перехресні зв'язки (рис. 10) можна простежити у паронімічних ланках, коли одне зі слів-паронімів відповідає одразу декільком іншомовним паронімам. Розглянемо цей тип на прикладі паронімічного ряду *деревинний // деревний // дерев'яний // дерев'янистий*. Кожен із цих паронімів має свій об'єкт денотації: *деревинний* – «який стосується деревини як матеріалу», напр. *деревинні відходи*; *деревний* – «який стосується дерева як рослини; який добувають з дерева; який живе на деревах», напр. *деревна кора*; *дерев'яний* – «зроблений з дерева; (перен.) невиразний», напр. *дерев'яний будинок*; *дерев'янистий* – «чимось схожий на дерево», напр. *дерев'янисте стебло* [12, 59] відповідно. В англійській мові цій низці відповідають пароніми *wood // woody // wooden*. Так, *wood* означає "1. made or consisting of wood" (= *дерев'яний*), "2. living, growing, or present in

Рис. 7. Безеквівалентний комплексний ряд

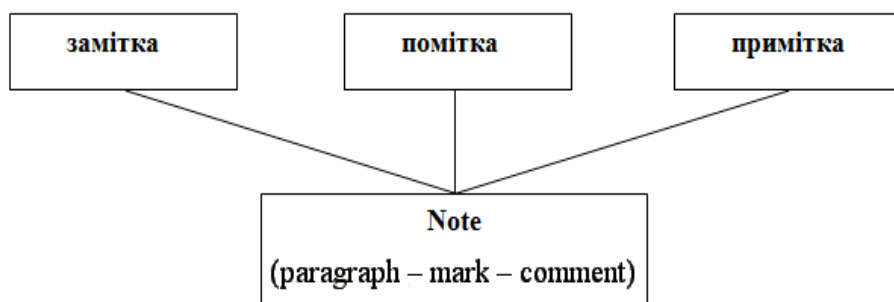

Рис. 8. Еквівалентний паронімічний ряд

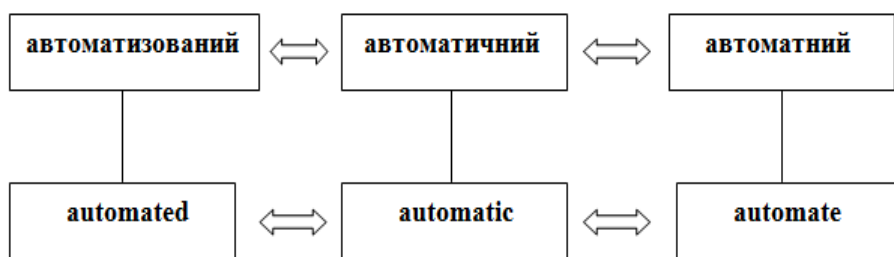

Рис. 9. Одноеквівалентний паронімічний ряд

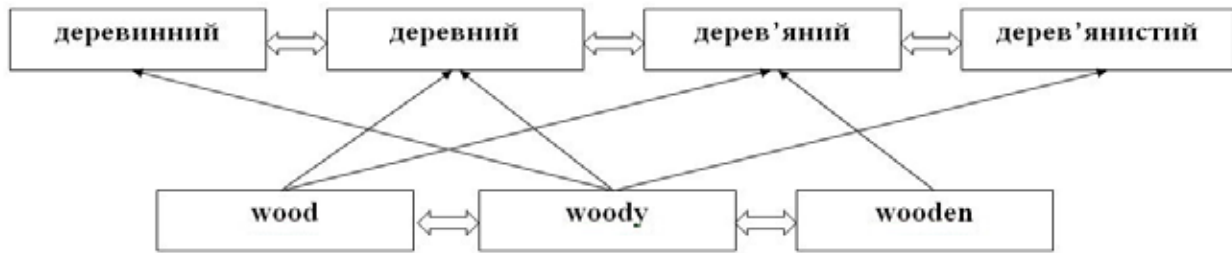

Рис. 10. Перехресний комплексний ряд

forests” [18] (= *деревний*). Слово *woody* також має декілька значень: “1. forming or consisting of wood; ligneous”, напр. *woody tissue*; “2. characteristic or suggestive of wood”, напр. *woody smell*; “3. abounding in trees” [18], що наближує його одночасно до трьох паронімічних еквівалентів *деревинний* // *дерев'янистий* // *деревний*. Нарешті, *wooden* має значення “1. made or consisting of wood”; “2. stiff and unnatural; without spirit” [18], напр. *wooden smile*, що як у прямому, так і в переносному значенні співвідноситься зі словом *дерев'яний*.

Отже, для правильної інтерпретації, тлумачення, перекладу та використання паронімів важливим є розуміння природи цього явища та, щоби́льше, його структури як у певній мові, так і в міжмовних зв'язках.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Хоча явище паронімії вже є певною мірою теоретично окресленим у лек-

сикології, воно досі залишається досить складною лексичною організацією через дуже розгалужені класифікації на основі різних аспектів, а також велику кількість схожих, та все ж надто різнорідних лексичних одиниць, які можна вважати паронімами. У результаті аналізу паронімічних зразків з погляду існування або відсутності еквівалентних паронімів в обох порівнюваних мовах виокремлено еквівалентний, безеквівалентний, одноквівалентний, перехресний типи, з погляду кількості паронімів в еквівалентній групі окреслено багатозначний перехресний тип, та за кількістю паронімів у порівнюваній групі – комплексні ряди паронімів. Відповідно така багатокомпонентна система досі залишає поле для досліджень в галузі порівняльного аналізу лексичних систем, проведення міжмовних паралелей, оптимізації перекладацьких стратегій та підвищення мовленевої компетенції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акуленко В. В. О ложных друзьях переводчика. Англо-русский и русско-английский словарь «ложных друзей переводчика» / В. В. Акуленко и др. ; под. общ. рук. доц. В. В. Акуленко. Москва : Сов. энциклопедия, 1969. С. 371–384.
2. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця : Нова книга, 2003. 160 с.
3. Грищенко А. П., Мацько Л. І., Плющ М. Я., Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Київ : Вища шк., 1997. 493 с.
4. Кійко С. В. Міжмовна омонімія з погляду різних лінгвістичних дисциплін. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. Вип. 9 (3). С. 20–25.
5. Луда С., Булатнікова Т. Міжмовна омонімія та паронімія. *Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціально-прогрес* : тези доповідей Міжнар. наук.-теор. конференції студентів і аспірантів, 2–3 квітня 2013 р. : у 2 ч. Харків : НТУ «ХПІ», 2013. Ч. 2. С. 125–126.
6. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради : навч. посібник. Вид. 2-ге, стереотип. Київ : Либідь, 2001. 240 с.
7. Тараненко О. О. Борис Грінченко і «Словарь української мови». *Українська мова і література в школі*. 1988. № 12. С. 58–64.
8. Чайка Л. В. Загальнолінгвістичний потенціал проблеми міжмовних паралелей. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. 2008. № 2. С. 295–302.
9. Шкурадяна Н. Г. Сучасна українська літературна мова : модульний курс: навч. посіб. Київ : Вища школа, 2007. 822 с.
10. Юшук І. М. Українська мова : підручник. Київ : Либідь, 2008. 639 с.

ДОВІДКОВА ЛІТЕРАТУРА

11. Англо-русский и русско-английский словарь «ложных друзей переводчика» / В. В. Акуленко и др. ; под. общ. рук. доц. В. В. Акуленко. Москва : Сов. энциклопедия, 1969. 384 с.
12. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови. Київ : Радянська школа, 1986. 222 с.
13. Мюллер В. К. Новый англо-русский словарь. Москва : Рус. яз. Медия, 2004. 946 с.
14. Тлумачний словник української мови : веб-сайт. URL: <https://www.slovnuk.ua/>.
15. Cambridge Dictionary : веб-сайт. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/>.
16. Merriam-Webster Online Dictionary : веб-сайт. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/dictionary>.
17. Oxford Dictionaries Online : веб-сайт. URL: <https://www.lexico.com/en>.
18. The Free Dictionary by Farlex : веб-сайт. URL: <https://www.thefreedictionary.com>